

NEDELJA

NEDELJNI PREGLED VAŽNIJH DOGAĐAJA U SVETU NAFTE I GASA

6. decembar 2013

BRISSEL: MOŽE DA SE GRADI, ALI NE I DA UGOVARA KAPACITETE

GLOBAL ENERGY COMPANY

BLOKIRAN JUŽNI TOK?

[OVDE](#)

[GASPROM NJEFT OTVARA ARTIK](#)

[SUMRAK RAFINERIJA NA JUGU EVROPE](#)

[BP DAJE PREDNOST BIOGORIVIMA?](#)

[SHELLOVA PLOVEĆA LNG FABRIKA](#)

[ŠIRENJE GASPROMA: NEMAČKA, HOLANDIJA ...](#)

Енергија живота

VRDOLJAK

ЛЕДОГЛУК

[ZAGREB MOLU: BUDIMO PRISTOJNI](#)

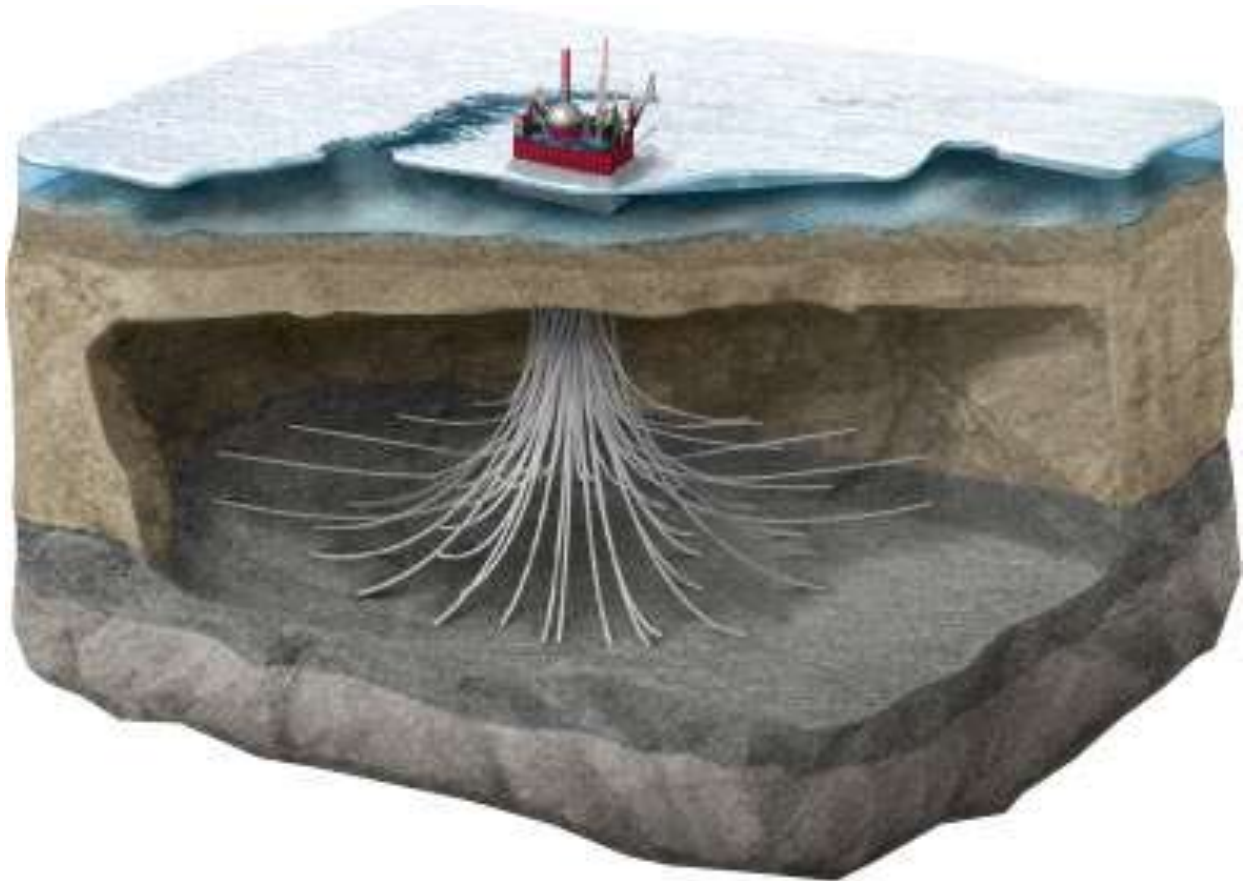

[KOGA ZANIMA CG PODMORJE?](#)

Informacije objavljene u ovom Pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave

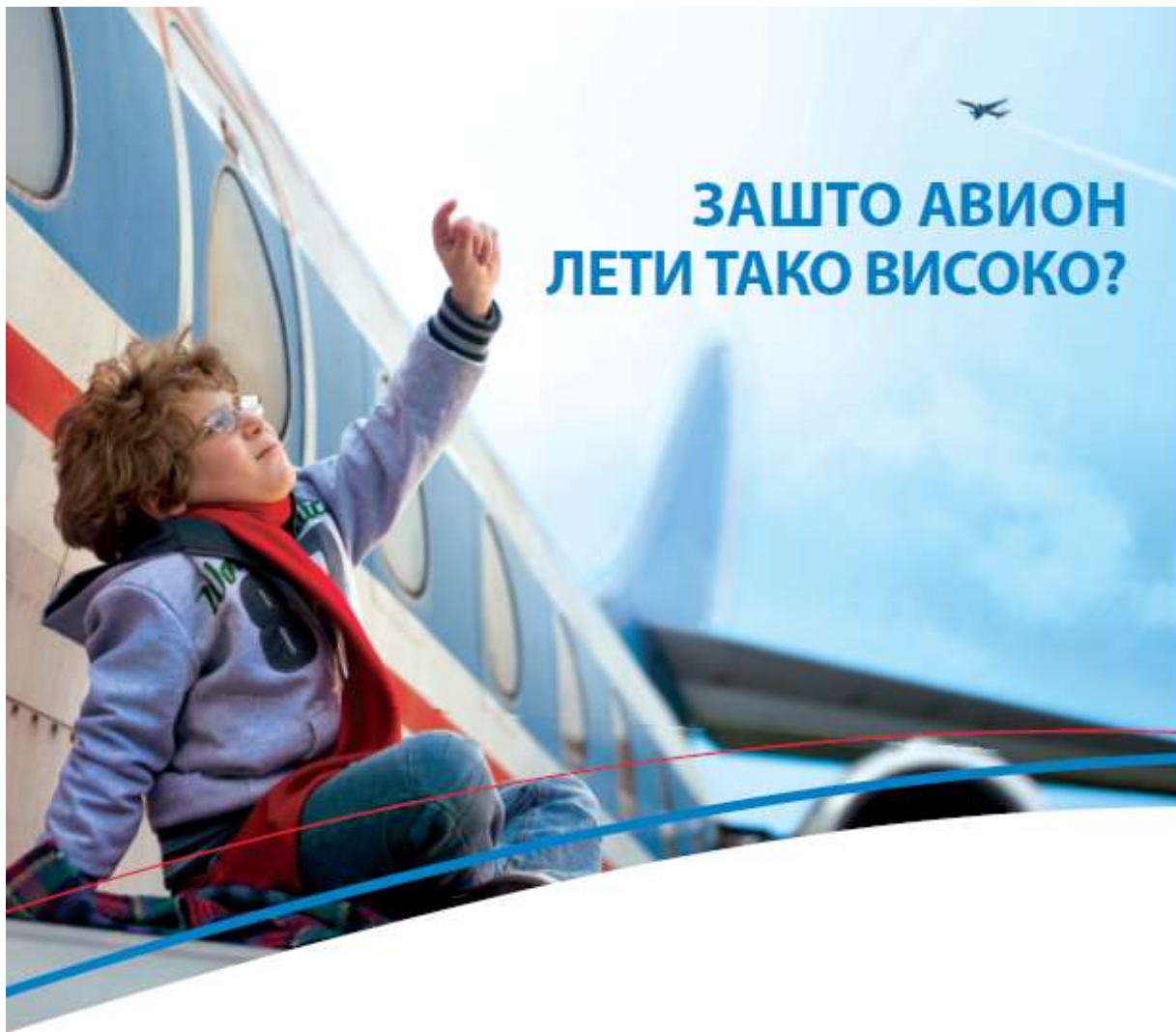
Autor: Dušan Daković

MOSKVA – Gazprom njeft planira gradnju dve betonske platforme za razvoj svog naftnog polja Dolginskoje u moru Pečora, slične onoj koja bi ovog meseca trebalo da počne proizvodnju nafte iz obližnjeg polja Prirazlomnoje u vodama Arktika, prenosi Barents Observer citirajući saopštenje

regionalne vlade posle razgovora sa predstavnicima naftne kompanije. Prirazlomnoje će ujedno biti prvo rusko arktičko offshore polje koje će početi proizvodnju nafte. To je odlagano više od godinu dana zbog administrativnih, kao i tehničkih prepreka, a platforma je nedavno bila i meta napada aktivista Greenpeace-a, u sklopu kampanje zabrane eksploatacije nafte na području Arktika. Dolginskoje, koje bi trebalo da počne proizvodnju u 2020, procenjuje se da sadrži 1,5 milijardi barela, gotovo tri puta više od Prirazlomnoja i biće drugo aktivirano rusko arktičko polje. Cilja se na godišnju proizvodnju od oko 55,3 miliona barela, prenosi *upstream*.

MOSKVA – Gazprom njeft je ugovorio sa grupom međunarodnih banaka konzorcijski kredit od 2,15 milijardi dolara, saopštila je u utorak ruska naftna kompanija. Kredit, uz kamaptu od 150 baznih poena iznad libora, je na rok od pet godina, sa počekom od dve godine od početka korišćenja. Gazprom njeft planira da ovu pozajmicu upotrebi za generalne potrebe korporacije. gazprom-neft.com

**ЗАШТО АВИОН
ЛЕТИ ТАКО ВИСОКО?**

Енергија живота

ŽENEVA – Globalni trgovac naftom i drugim sirovinama, Grupa Gunvor očekuje da bi, zbog pada prodaje goriva, deset evropskih rafinerija moglo biti zatvoreno do 2020., većinom u jugoistočnoj Evropi. Šef sektora za istraživanje tržišta Gunvora, David Fyfe, rekao je na jednom skupu 4. decembra u Ženevi, da je moguće očekivati smanjenje evropskih prerađivačkih kapaciteta za milion, do dva miliona barela na dan, „pa je lako predvideti da bi pet do 10 rafinerija, gro njih iz jugoistočne Evrope, moglo biti zatvoreno u narednih pet do sedam godina. Gunvorova analiza je manje crna od drugih i ne predviđa brza zatvaranja, „dok s druge strane imate nacionalne naftne kompanije, kao i trgovačke firme, koje smatraju da mogu efikasnije da organizuju problematične rafinerije“, dodaje Fyfe. **Bloomberg**

LONDON – Kriza evropske naftne prerađivačke industrije, građene između 1950-ih i 70-ih godina, zahteva preorijentaciju sa opadajuće traženog benzina, na prodavanje srednje destilate poput dizela i avio goriva, što zahteva investicije u postrojenja za hidrokreking od, u proseku, milijardu funti, saopšteno je iz Britanskog udruženja naftne privrede. Udruženje koje zastupa interese britanskog rafinerijskog sektora je na prošlonedeljnom sastanku sa članovima Komiteta za energiju i klimatske promene Parlamenta konstatovalo da se takva investicija praktično ne može vratiti, što je pokazatelj gotovo bezizlazne krize u kojoj se nalazi ova industrija u Evropi. **Reuters**

OSLO – Norveški Statoil saopštio je u utorak da je kupio od kompanije Royal Dutch Shell udeo od 21% u zajedničkoj rafineriji Mongstad u Norveškoj, a prodao anglo-holandskom naftnom kolosu svoj 10-procenti udeo u takođe njihovoj zajedničkoj rafineriji Pernis u Holandiji. Statoil ovaj „sporazumni razvod“ objašnjava ocenom obe kompanije da zajedničko vlasništvo nad pomenutim rafinerijama više ne stvara profit, pa je bolje rasčistiti odnose. Statoil je sada 100% vlasnik Mongstada, a Shell Prenisa. Finansijski detalji dogovora nisu objavljeni, prenosi **Reuters**.

MOSKVA – Rosnjeft je dogovorio prodaju do 1,8 miliona tona ultra nisko-sumpornog dizela kompaniji BP za do 1,9 milijardi dolara, saopšteno je u utorak iz ruske državne firme. Rosnjeft je objavio da je njegov upravni odbor odobrio posao, ali nije naveo rokove isporuke koja će ići iz baltičke luke Primorsk. Kompanija je ranije ove godine objavila da je ugovorila poslove prodaje sirove nafte i derivata britanskom partneru, vlasniku udela od 20% u Rosnjeftu, u ukupnoj vrednosti 11 milijardi dolara. **Reuters**

LONDON – „Zaboravite na električna vozila (EV); neposredna budućnost je biogorivo”, ocenio je naftni gigant BP na bazi istraživanja o svim alternativnim budućim gorivima. Direktor u BP-u za sektor ulja i biogoriva Olly Mace, rekao je ispred “tima za buduća goriva” da su se odlučili za investiciju u biogoriva kao najbolju opciju za budućnost i moćno rešenje za klimatske promene. Mace je ukazao na dva ključna izazova. Prvi – kako putem postojanog procesa obezbediti useve? Odgovor do koga je BP došao je celuloza, jer se u celini može iskoristiti, mogu se odabrati vrste koje brzo rastu na istrošenim terenima i veoma je održiva. Drugi izazov je način dobijanja biogoriva većeg kvaliteta. BP je razvio isobutanol, zamenu za etanol, pogodniju za motore, navodi Mace. On međutim kaže da je glavni problem, ipak, kako ubediti vlade i proizvođače automobila da preusmere pažnju sa električnih automobila na biogoriva. EV traže milijarde funti investicija u infrastrukturu. Ako bi sva vozila bila električna, proizvodni kapaciteti električne energije morali bi se uvećati za 50%, a energetske kompanije već sada ne znaju kako da obezbede povećanje od 10%, navodi Mace. **Fleet News**

BEČ - Iran je u sredu imenovao sedam zapadnih naftnih kompanija koje priželjkuje da se vrte na u tu zemlju kada budu ukinute međunarodne sankcije. To su, prema rečima iranskog ministra nafte Bidžana Zanganeha evropski Total, Shell, Eni, Statoil, BP i američki Exxon i ConocoPhillips. U obraćanju novinarima u Beču ministar Zanganeh rekao je da već razgovarao s nekim firmama, ali još ne s američkim. "Nemamo nikakvih ograničenja za američke kompanije", naglasio je on.

Reuters

BEČ – Čelnik Enija Paolo Scaroni rekao je da je u četvrtak u Beču imao “prilično dug i vrlo srdačan” razgovor sa iranskim ministrom nafte na temu reaktiviranja poslova italijanske kompanije po ukidanju sankcija Iranu. Scaroni je, doduše, dodao da će Teheran morati da izmeni uslove u ugovorima kako bi postao atraktivniji ino-kompanijama.

GORIVO NOVE GENERACIJE

Njima je potrebno gorivo, a Vama maksimalna snaga.

PRIRODNI GAS

MOSKVA – Gazprom je izvezao 144,9 milijardi kubnih metara gasa u Evropsku uniju i Tursku, u

periodu od januara do novembra, što je za 17 odsto više nego u istom periodu prošle godine. Prema preliminarnim rezultatima koje je objavio Gazprom export, u novembru je izvezeno 13,9 milijardi kubnih metara gasa, što predstavlja porast od 32 procenta na godišnjem nivou. Prosečna cena gasa bila je oko 387 dolara za 1.000 kubnih metara. Ističe se da bi, na osnovu dobrih rezultata za prvih 11 meseci, obim izvoza mogao da dosegne 160 milijardi kubnih metara za celu godinu. *RIA Novosti*

BRISSEL - Govoreći na skupu u Evropskom parlamentu, zamenik generalnog direktora za unutrašnje energetske tržište u EK Klaus Diter Borhart izjavio je : "Ako države članice ne obave nove pregovore sa Rusijom, Evropska komisija ima sredstva i načine da ih obaveže da to učine". On je dodao da će „za usklađivanje Južnog toka sa zahtevima EU biti potrebne dve godine". Rusija, međutim, po svemu sudeći nema nameru da otvori nove pregovore, piše **EurActiv** i to ilustruje rečima direktora Gazprom Exporta Aleksandra Medvedeva na skupu u Evropskom

BRISSEL - Evropska komisija je u četvrtak "savetovala" članicama EU uključenim u projekat Južni tok da u pregovorima sa ruskom stranom izmene neke odredbe ugovora "jer se" – kako je pojasnila portparolka EU komisije za energiju Marlene Holzner - "EU zakoni krše ako će Gasprom biti operater i snabdevač gasom i određivati cene gasa koji bude išao tim gasovodom". Ona je rekla da bi i drugim kompanijama, uključujući nemačkim i francuskim, trebalo biti odobreno sa koriste Južni tok za transport svog gasa. Holzner je dodala da bi tarife za gas koji tuda bude transportovan trebalo da određuje jedna nezavisna rukovodeća kompanija, uz odobrenje nacionalnog regulatora.

Holzner je rekla da EU nije protiv da se nastavi gradnja gasovoda, ali će se problem pojaviti "kada počne ugovaranje kapaciteta i rokova za transport gasa", jer će se tada ispitati da li su ti ugovori u skladu sa EU zakonodavstvom.

"Ako ruska strana odbije da izmeni međuvladine ugovore, onda ćemo morati da savetujemo državama članicama da ih ne sprovode ... jer ćemo u tom slučaju pokrenuti postupke vezane za kršenje zakona".

parlamentu, da "ništa ne može da spreči izgradnju Južnog toka". Borhart je na to odgovorio da je bi "Evropska komisija teško prihvatila da napravite gasovod i onda ga uručite nama kao bebu, i kažete – Komisijo, sada je na vama da nađete rešenje kako da gasovod funkcioniše". Zamenik ruskog ministra energetike Anatolij Jankovski je rekao na skupu da Rusija ne prihvata da se EU pravila odnose i na prekogranične projekte poput gasovoda, koji se ne nalaze isključivo na teritoriji EU. je Rusija potpisala sa evropskim državama, a koji se odnose na izgradnju Južnog toka, jači su u odnosu na ostale pravne norme, objasnio je Jankovski.

СВЕТ ОКО НАС ПОКРЕЋЕ ЕНЕРГИЈА,
НАЈБОЉА ЈЕ ОНА КОЈА ГА ЧУВА.

ЈП "СРБИЈАГАС"

Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Тел: +381 21 481 1549; +381 21 481 2703
Факс: +381 21 481 1305
www.srbijagas.com

KIJEV - Ukrajinski Naftogaz objavio je 3. decembra da je postigao sa Gaspromom dogovor o odlaganju plaćanja do leta 2014. dugovanja za gas kupljen od oktobra do decembra 2013., objavila je ruska agencija **RIA Novosti**. Dan kasnije predsednik Gasproma Aleksej Miler saopštio je da nikakav dogovor o pitanju dugovanja sa Naftogazom još nije postignut i dodao da se pregovori o potraživanjima visine 3,3 milijarde dolara nastavljaju. Čelnik ukrajinske gasne kompanije Jevgenij Bakulin rekao je da će dug od 765 miliona dolara za gas uvezen u avgustu biti isplaćen uskoro (rok je bio 7. avgust), „jer rad vlade otežavaju protesti u Kijevu“. **EurActiv** ovaj dogovor stavlja u kontekst kompenzacija iz Moskve za odustajanje Kijeva od pridruživanja EU i, pozivajući se na

spekulacije medija, navodi da bi Ukrajina mogla istupiti i iz evropske Energetske zajednice „jer je to ključni uslov Gasproma da kupi ukrajinski gasni transportni sistem“. Glasine o izlasku Ukrajine iz EZ, pojavile su se pošto je ukrajinski predsednik Viktor Janukovič rekao prošle nedelje da je besmisleno da se njegova zemlja pridržava odredbi Trećeg energetskog paketa EU u situaciji kada je pet evropskih država (od koji četiri članice EU) sklopilo ugovore o gradnji gasovoda Južni tok.

MOSKVA – Ruski predsednik Vladimir Putin potpisao je zakon kojim se ukida monopol Gasproma u izvozu ruskog gasa, objavila je vlada u Moskvi u ponedeljak, a prenosi agencija **RIA Novosti**. Gasprom zadržava monopol na izvozu gasa gasovodima, ali će novi zakon omogućiti ruskim proizvođačima da izvoze LNG. Zakon je prošle nedelje dobio saglasnost gornjeg doma ruskog parlamenta, a sada je dobio i potpis Putina,

pokazuje fotokopija dokumenta objavljenog na vladinom sajtu pravo.ru.

SEUL - Royal Dutch Shell gradi u Južnoj Koreji gigantsko plovilo, sa fabrikom za utečnjavanje prirodnog gasa na 488 metara dugoj, a 74 metara širokoj palubi, u brodogradilištima kompanije

Samsung Heavy Industries, na ostrvu Geoje, u vodama Južne Koreje, što bi prema **Bloombergu** moglo da transformiše globalnu LNG privredu. Platforma plovila Prelude veličine je sedam fudbalskih igrališta i sadrži tri puta više čelika od čuvenog mosta Golden Gate. Prelude je namenjen LNG projektu Shell-a u Australiji, gde će godinama biti ukotvljen iznad offshore gasnog polja 200 km od obale, izvlačeći odatle gas i utečnjavajući ga u duboko zamrznuti LNG u fabrici za utečnjavanje postavljenoj na palubi, da bi potom bio transportovan do azijskih kupaca. Godišnje će ova ploveća fabrika proizvoditi 3,6 miliona tona LNG-a, kada ovaj kolos bude izgrađen 2017. Sadašnja tehnologija LNG projekata predviđa proces utečnjavanja u gigantskim fabrikama na kupnu, da bi se potom u lučkim terminalima utečnjeni gas utovarivao u tankere i transportovao do odredišta. Iz Shella, međutim, najavljuju da već dizajniraju još veću ploveću LNG fabriku od Preludea.

NJU DELHI - Indija je pozvala velike potrošače gasa u Aziji poput Kine, Japana i Južne Koreje da se zajednički izbere za popust u ceni tog energenta, kao što su to izborili neki od vodećih evropskih potrošača. Iako je u Aziji najveća stopa rasta potrošnje gasa, cene su generalno više nego u Evropi, pa Indija smatra da bi pomenuta četiri od pet najvećih potrošača gasa na svetu mogli stvoriti savez koji bi izborio niže cene, prenosi 4. decembra portal **Oil and Gas Eurasia**.

BRISEL - Evropska komisija odobrila je ruskom Gazpromu kupovinu udela u zajedničkim (sa BASF-om) kompanijama WINZ i Wintershall Services u Holandiji, kao i potpuno preuzimanje nemačkih kompanija Wingas i WIEH od nemačkog BASF-a. EK je u **saopštenju** od 04/DEC ocenila da ova preuzimanja neće poremetiti pravila slobodne konkurencije na tržištu

JEREVAN - Gazprom je 2. decembra kupio preostalih 20 odsto udela kompanije ArmRosGazprom posle čega je ovaj gasni operater iz Jermenije postao podfirma ruskog gasnog kolosa. Čelnik Gazproma Aleksej Miler, koji je u Jerevan doputovao u pratnji ruskog predsednika Putina, saopštio je da će se promeniti cena ruskog gasa za Jermeniju u skladu sa cenom na ruskom unutrašnjem tržištu, ali nije naveo konkretne cifre, prenosi **Armenpress**.

ST.PETERSBURG – Gazprom i švajcarsko-holandski trgovac naftom i drugim energentima Grupa Vitol razmotrili su saradnju u oblasti razvoja Gazpromovih poslova u sektoru podzemnih skladišta prirodnog gasa, kao i u oblasti proizvodnje električne energije iz gasnih elektrana. Gazprom je u saopštenju posle razgovora predsednika dveju kompanija, Alekseja Milera i Ian-a Taylor-a 3. decembra u St.Petersburgu, saopštio da je u tom sklpu posebna pažnja posvećena saradnji na tržištima Britanije i Francuske. gazprom.com

REGION JI EVROPE

ATINA, RIM - Grčki parlament ratifikovao je 2. decembra Ugovor vlade domaćina (Host Government Agreement - HGA) koji je u junu ove godine potpisao sa projektom Trans-jadranskog gasovoda (TAP). HGA određuje okvire za gradnju i rukovođenje gasovodom na teritoriji Grčke. Investicija grčke deonice od 550 km se procenjuje na oko 1,5 milijardi evra, što je ujedno i najduža sekcija TAP-a. Italijanski parlament je 5. decembra odobrio ratifikaciju trilateralnog međuvladinog ugovora (IGA) između te zemlje, Grčke i Albanije vezan za njihove obaveze u projektu gasovoda TAP.

BUKUREŠT – Rumunski predsednik Trajan Basesku (foto) kazao je u ponedeljak da neće ratifikovati reviziju standby aranžmana koji je sa MMF-om i Evropskom komisijom dogovorila prethodna vlada levice, jer je protiv odredbe koja predviđa nametanje novog poreza na goriva. MMF je trebalo formalno do kraja decembra da odobri revidirani ugovor sa vladom u Bukureštu, ali je Basesku rekao da je to pravno nemoguće, bez njegove saglasnosti. On je pre toga najavio da će odbiti da ratifikuje zakon o budžetu za 2014. ako se iz njega ne izbací porez na gorivo. Rumunska vlada je u novembru najavila povećanje akcize na litar goriva za sedam evro centi. *Reuters*

BUKUREŠT – Američki Chevron obnovio je u ponedeljak 2. decembra radove na eksploataciji škriljnog gasa kod mesta Pundesti u severoistočnoj Rumuniji, uprkos protesta meštana i NVO. Stotinak ljudi pokušalo je ponovo, kao u oktobru ove godine, da blokira prolaz vozilima sa opremom, ali ih je policija pendrecima rasterala i probila blokadu puta. Chevron je saopštio da će, u skladu sa odobrenjima vlasti, koristiti konvencionalne tehnologije u istraživanju ležišta škriljaca. *UPI*

BUKUREŠT – Rumunski proizvođač gasa Romgaz saopštio je da je za 27% smanjio projekciju neto profita za 2013., na milijardu leja (225,3 miliona evra). Romgaz je smanjio i procenu vrednosti ukupnih prihoda u ovoj godini sa 4,92 mlrd.leja kalkuliranih u junu, na 4,34 mlrd.leja. Država je u oktobru prodala 15% od svog udela u Romgazu za 1,7 mlrd.leja i sada je vlasnik 70% kompanije, potseća *SeeNews*.

ISTANBUL - Albanija je pozvala azerbejdžansku državnu naftnu kompaniju SOCAR da gasifikuje tu zemlju. Albanski ministar privrede i energije Damjan Điknuri rekao je na jednom panelu u Istanbulu u četvrtak da Albanija i čitav region jugoistočne Evrope imaju obećavajuće i netaknuto tržište gasa“. *Trend*

PODGORICA - Sobi sa podacima (Data room) vezanim za istraživanja nafte i gasa u Crnoj Gori su posetile 24 kompanije, među kojima američke Noble energy, ExxonMobil, Anadarko Petroleum Corporation, Marathon Oil, kao i Edison i Eni iz Italije, britanske Nippon Oil & Energy,

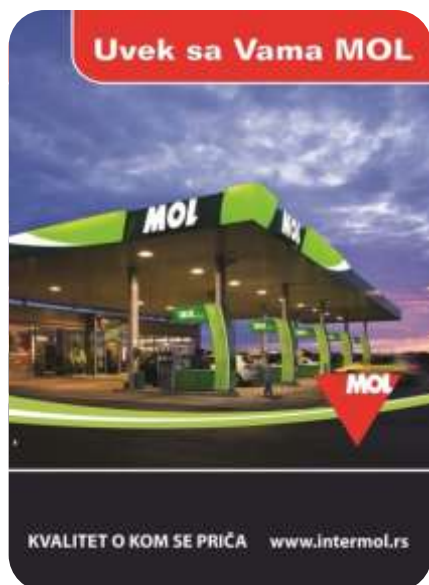
Hess, Sterling energy, kao i Hellenic petroleum i Energean Oil & Gas iz Grčke. Sobi su posetile i Woodside energy i Adx energy iz Australije, zatim nemačke kompanije Wintershall i RWE Dea Ag, ruski Novatek, hrvatska Ina, francuski Total i Naftna industrija Srbije (NIS). Interesovanje su pokazale i Statoil iz Norveške, Petroceltic iz Irske, Romgaz iz Rumunije, Repsol iz Španije i Galp energia iz Portugalije. Tender za istraživanje nafte i gasa u crnogorskom podmorju objavljen je u avgustu i otvoren je do

februara naredne godine. Vlada je donela odluku o raspisivanju tendera za 13 blokova u crnogorskom podmorju, a radi se o površini od oko 3.000 kilometara kvadratnih. Na tenderu neće moći da učestvuju firme sa off shore destinacija, kao ni kompanije sa destinacija gde poreski organi Crne Gore nemaju uspostavljenu pravnu saradnju i mogućnost pravne pomoći, prenose u ponedjeljak podgoričke *Vijesti*.

BUDIMPEŠTA – MOL-u nije u interesu prodaja njegovih 49,1% Ine, kazao je za najnoviji broj mađarskog izdanja časopisa Forbes potpredsednik UO te energetske grupacije, predsednik OTP banke i ujedno najbogatiji Mađar Sándor Csányi. Ako ne bude drugog rešenja, udeo će se ponuditi Hrvatskoj, “jer želimo da budemo poštteni, pošto je to ključna kompanija te zemlje i deo njenog nacionalnog identiteta”, dodao je on. Csányi je međutim rekao da ako hrvatska država ne bude htela, ili mogla da nađe sredstva za tu kupovinu, MOL će udeo prodati trećoj strani”. Hrvatski ministar privrede i glavni pregovarač sa Mađarima, Ivan Vrdoljak ocenio je u sredu komuniciranje MOL-a sa Zagrebom preko medija nepristojnim prenosi *lider.hr*.

bi to bio zločin. To bi bio zločin prema zaposlenicima Ine, hrvatskoj industriji i energetskej stabilnosti. Zločini se ne mogu dogovoriti i to se neće dogoditi”, izjavio je posle u četvrtak sednice Vlade šef hrvatskog pregovaračkog tima s MOL-om oko Ine Ivan Vrdoljak. Na pitanje je

li Zagreb dobio bilo kakve službene informacije iz MOL-a o njihovoj navodnoj nameri zatvaranja rafinerija u Rijeci i Sisku, Vrdoljak je odgovorio da Vlada nije dobila MOL-ov strateški plan za Inu i da u tome i jeste najveći problem.

ZAGREB - Gradnja LNG terminala u Omišlju na Krku stajala bi oko 630 miliona evra, a u pogon bi mogao biti pušten 2019. godine. Terminal bi bio isplativ već uz godišnji transport 1,5 milijardi kubika gasa, ali da bi se osigurala puna zaposlenost LNG terminala, potrebno je ugovoriti transport šest milijardi kubnih metara gasa godišnje. Zbog toga je potrebno pronaći investitora koji može ugovoriti dugoročnu isporuku gasa s nekoliko kupaca u regionu. Takvi zaključci stoje u Studiji o isplativosti LNG-a, koju je *Jutarnji list* dobio ekskluzivno na uvid.

